

Pălăria

În general, prea mare pentru urmașii lui Mihai Viteazul. Când turcească sau fanariotă, când austro-ungară, "gotică", mai de curând rusească, mulți am crezut că a revenit la glie, după revoluție. Și am greșit.

Nu obligatoriu pentru că o voia cineva, din afară, cu tărie, în 1990, dar pentru că, dezobișnuiți de a o purta, poate sfioși, ne-am refuzat-o. Parcă ne ardea.

Și refuzând-o, am refuzat și întregirea teritoriului moștenit, am lăsat de izbeliște o parte a Moldovei, Basarbia, Bucovina de Nord, ținutul Herța. Și Insula Șerpilor; care ne întindeau brațele și, fără scuza fricii, atunci, de un general sovietic.

Nu că pălăria ar fi fost prea mare, ci pentru că am refuzat să credem că o putem purta. Ion Iliescu a făcut, atunci, o greșeală istorică, de neiertat. Ei, președinte al statului, jurase să fie respectată Constituția; să facă să fie respectată. Să o respecte primul.

Teritoriile României nefiind specificate, acceptate, ca identice cu cele incluse în Pactul Ribentrop-Molotov erau, sunt, cele strămoșești. Ucraina, nu le

cerea, nu cerea nimic. Întrebat, azi, de ce nu și-a respectat mandatul, Ion Iliescu ar răspunde, probabil că... "avea o sulă în coastă".

Vrând să verific această posibilă aserțiune am discutat, îndelung, cu vechi relații de afaceri, cu câțiva dintre vechii atașați militari ai fostei URSS, anti-puciștii anului 1991. Precizând că relațiile de afaceri sunt, pentru un om de afaceri, fără culoare politică. Nici vorbă de un ukaz al Kremlinului. Nici, oficial, al KGB. Unanime, relațiile mele vechi spun că nici Armata a 14 a nu s-ar fi mișcat. Că a avut loc o anume discuție, înainte, în crama mică, cea a oaspeților de vază, la Cișinău, sau nu, că s-au dat "sfaturi" sau nu, crama fiind la 60 de metri sub deal, puțină lume poate răspunde. Protagonistii, ei, pot.

Genul acesta de greșeală cataloghează definitiv, în ochii istoriei, un șef de stat pentru că, chiar dacă, prin absurd, ar fi trebuit să ne retragem din teritoriile ale căror populații "ne voiau", negocierile internaționale ulterioare ar fi dat României o altă putere.

Domnului Ion Iliescu i-a fost frică de pălărie și, ceea ce este și mai prost este că, nerespectând Constituția, a creat un precedent post-decembrist pe care, mai de curând, l-a utilizat domnul Emil Constantinescu, semnând Tratatul cu Ucraina, consfințind, de fapt, lipsa de interes a României pentru propriile teritorii. Având, ca scuză, printre altele, șantajul NATO. Dar uitând proverbul care spune să nu lași vrabia din mâna...

Pentru a înțelege de ce Ion Iliescu a fost aruncat în față, nu de istorie, ci de câțiva, trebuie să dau câteva date aproape... istorice.

În octombrie 1989, Laurent Fabius, fost prim-ministru al Franței, merge la Moscova. Pe 4, la plecare, în aeroportul Seremetievo i se spune, de către un adjunct al ministrului sovietic de externe: "chiar dacă Ceaușescu este plebiscitat la Congres, acest lucru nu înseamnă că își va termina anul". Ca secretar general.

Istoria ne-a învățat că nu l-a terminat deloc.

Pe 16 decembrie 1989 are loc, pe insula Sfântul Martin, o întâlnire între Francois Mitterand și George Bush, președinți, respectiv al Franței și al SUA. Scopul public, de fapt cel real, era cel al notelor pe marginea discuțiilor avute la Malta, câteva zile mai înainte, între dl. Gorbaciov și dl. Bush.

Discuțiile încep după ora 10 și se termină înainte de ora 16.

În cadrul lor, și România. Mișcările începuseră, regimul Ceaușescu era condamnat. Ce a fost la București, după câteva zile, a fost amplu comentat, văzut, revăzut. Că a fost sau nu o revoluție, părerile sunt împărțite. În acel moment, un lucru a fost sigur: o masă de oameni, venită cu "furi" diferite, gata să urle "huo" cu forță, "huo-ul" fiind, în acest tip de situație, numitorul comun, a strigat altceva: "jos Ceaușescu". Al cărui regim a căzut și care a dispărut.

Dar, între timp, a fost făcută o listă, listă pe care, spun inițiatorii, Ion Iliescu era ultimul. Și, tot brutal, din ultimul a ajuns pe locul nu "unu", care era ocupat, ci... "zero".

Aici intervine o istorie. Suntem, plantez decorul, la televiziune. Gelu Voican Voiculescu trimite pe

cineva să-l caute pe Ion Iliescu. Acel cineva, colonelul Haroșa, iese din televiziune, nu apucă să îndeplinească ordinul pentru că e lovit de un glonț, în picior.

Și totuși, Ion Iliescu apare. După o discuție cu Hidecutti. Gelu Voican Voiculescu îl vede, îl ia sub aripa sa ocrotitoare și îl duce în studio. Apare, pe culoar, Petre Roman. Cei doi, viitorul președinte și viitorul prim-ministru, au o convorbire. Singuri, pe acel culoar. Se împart rolurile.

Nu pot să nu-mi reamintesc o frază, spusă de unul dintre apropiații lui Ion Iliescu, puțin mai târziu, mie, în prezența ducelui de Montesquieu, venit la București, ca mulți alții, și privindu-l pe același Ion Iliescu: noi l-am pus președinte... etc.

Decorul este plantat, Ion Iliescu este "pus" și începe o altă perioadă. Cea a pregătirii alegerilor din 1990.

Destinele securității muribunde și în curs de restructurare sunt luate din mâinile lui Gelu Voican de către Petre Roman. Mașina FSN lucrează. Se fac afaceri. Dispar, rând pe rând, automobile de colecție, tablouri, fonduri de ajutor. Până și haine de mână a doua, regășibile în consignații. Dispar și fonduri secrete. Se pregătesc alegerile.

Corneliu Coposu, omul care se declarase "în opoziție", o spune. În Elveția. În Italia...

Ion Iliescu, lider FSN, câștigă. Nu atunci, nu în momentul alegerilor ci, de fapt încă din martie 1990, moment în care FSN este întrebat, din afară, dacă în România există o opoziție. Cum atunci ea reprezenta în jur de 10 la sută și cum, de exemplu, pen-

tru SUA acest lucru nu era credibil, apare o idee; Frontul Salvării Naționale se întreabă: dacă tot nu există o opoziție și dacă tot se vrea, de ce să nu o facem tot noi? Ori rupându-ne în două, ori "bagând" oameni "dincolo". Le fac pe amândouă. Cu succes (și nu pot să nu mă întreb dacă Alianța pentru România a domnului Teodor Meleșcanu nu este o simplă "reeditare". Oricum, viitorul ne-o va spune).

Ion Iliescu, președinte, cunoaște realitatea. Și membrii de vârf ai FSN o cunosc. Populația, nu, și, cu un "hei-rup" zdrobitor, alege stânga. Lui Petre Roman i se iau încet, dar sigur, pârgurile puterii din mână. Și vine mineriada. Petre Roman pleacă. Ion Iliescu câștigă.

Dar "pălăria" se dovedește, din nou, a nu fi pe măsură. Vechile rețele PCR, refăcute pe o bază de putere economică, scapă din mâinile lui Ion Iliescu. Ardealul, și el. Cealaltă greșeală, cea a simplei existențe a partidelor etnice, ajută, întâi la îndepărtarea economică a Ardealului, după care, la cea lingvistică.

Ion Iliescu, precum Nicolae Ceaușescu, știe totul. Și rupe România în două. Una, a celor năpăstuji de regimul comunist și care își recuperează casele, în virtutea Constituției și a legilor, fiecare recuperare având, o, ironie, ștampila "Noi, președintele României", alta, chiriașii, care nu se vor în stradă.

Și "pălăria" fiind așa cum este, populist, Ion Iliescu se dă de partea celor mulți, a chiriașilor. Atrăgându-și disprețul profund al Cancelariilor vestice, pentru care respectul Constituției este sfânt. În loc să construiască. Blocuri, case, pentru a găsi, în ace-

lași timp, soluții și pentru chiriași, și pentru proprietari, dar și pentru șomeri, și pentru industria siderurgică, a cimentului etc. Care, ele, nu au fost niciodată deficitare. Pur și simplu clientul lor, statul, a dispărut. De unde, tot restul.

"Pălăria" nefiind un capitol destinat exclusiv domnului Ion Iliescu, dar el fiind primul care s-a dovedit a nu ști s-o poarte, continuăm.

Grație subtilității politice a lui Corneliu Coposu, a unei populații sătule de greșelile puterii dar, mai ales, grație lui Petre Roman, este ales ca președinte dl. Emil Constantinescu. Care, cinstit vorbind, nu s-a reclamat din vreo dreaptă oarecare, ci de Opoziție.

"Pălăria", cea a lui Ștefan cel Mare îi place. Vizibil. Dar i se potrivește?

În primul an, nu ne dă acest sentiment. Începe făcând aceeași greșeală majoră ca și predecesorul lui. Neglijează o parte a teritoriilor strămoșești. Prin tratat. Acceptă principiul euro-regiunilor. În spatele ecranului unei virtuți anticorupționale prodigioase își lasă "cadrele" să facă la fel sau mai rău decât cele dinainte.

Și, diferit de Ștefan cel Mare, care venea de la război cu traista plină de galbeni, lasă să fie vândută industria țării. Pe puțin, ca să nu spunem pe nimic. Nu știe? Nu își dă seama? Nu are consilieri capabili să-i explice? Cert este că, într-un singur an, economic, dar și politic, face totul mai prost, mai repede. Stahanovist?

Oricum, până acum, "pălăria" stă mai departe în cui.